

עם קריסת ההיגיון

ליון זה של **נתיב** חותם 12 שנים להופעתו של כתב־העת. במהלך אותן תריסר שנים ביקשנו לבחון בכלים רציונליים את תגובותיה של מדינת היהודים לאתגר החדש שנוצר לאחר פירוקה של ברית־המועצות, לאור השינוי במערכת היחסים עם ארצות־הברית לאחר הפיחות מרחיק הלכת שחל במעמדה של ישראל, שהפכה בעיני וושינגטון מנכס אסטרטגי לנטל פוליטי. התרענו על כך חזור והתרע. הנטישה האמריקנית ערב מבצע סופת המדבר, במהלכה, ובעיקר אחריה, היתה איור קשה שאימת את אשר יגורנו. הנכונות לשמש לרודן העירקי שק־איגרוף ולהסתופף חבושים במסכות גז בחדרים אטומים היתה איוולת שאין לה כפרה. הפגיעה בכושר ההרתעה של צה"ל וחשיפת חולשתו של העורף גרמה להסלמה המסחררת בתפוצת הטילים הבליסטיים בידי אויבי ישראל. בנובמבר 1991, בממשלתו של שמיר ובניצוחו של בנימין נתניהו, הובלה ישראל למדריד כשור לעקדה והחל תהליך ההרס העצמי שהגיע לשיאו באוסלו ועל מדשאת הבית הלבן ב-13 בספטמבר 1993.

מאז ועד עתה ישראל נתונה בתהליך אכיפה אסטרטגית, שנועד להסיג אותה אל גבולות '67, שבהם יהיה קל להכריעה. בעת ובעונה אחת קמה בארץ־ישראל המערבית מדינה ערבית נוספת, שתכלית קיומה היא שלילת לגיטימציה ממדינת היהודים בגבולות 1949, כדי לשמש קרש קפיצה במלחמה הבאה.

המקרה הישראלי אינו יוצא דופן בהיסטוריה. ההוכחה לכך טמונה בתקדים ציכוסלובקיה בשלהי שנות ה-30. החידוש הוא בהתייחסותו של הקורבן המיועד למצבו. בעוד שהצ'כים הבינו ב-1938 את גודל האסון הנוחת על ראשם וכינוהו "קטסטרופה לאומית", היהודים מכנים את אסונם הם בכינוי "תהליך שלום". לשם כך יצרו מנגנון מתוחכם של הונאה עצמית, המסתיר מעיניהם את האמת הפשוטה ויוצר מציאות מדומה הנסמכת על מכלול עצום של נתוני כזב, ראייה סלקטיבית ומשאלות לב. באופן זה הופכים שניים מן הפושעים הבזויים ביותר בדור האחרון, חאפז אל־אסד וערפאת, לגיבורי תרבות ובעלי ברית. ראשי ממשלה בישראל מתחננים בפניהם לקבל לידיהם, זה את יהודה ושומרון, ערש האומה העברית, וזה את רמת הגולן, חבל ארץ ששימש לדמשק שלוש פעמים קרש קפיצה בניסיונה להחריב את מדינת היהודים.

ב-1997 הקמנו את מרכז אריאל למחקרי מדיניות. ב-88 המחקרים שפורסמו מאז ביקשנו להתבונן נכוחה במציאות. התרענו על שורה ארוכה של סכנות האורבות לישראל אם תיסוג לגבולות '67. החל באבדן מקורות המים ומהפך דמוגרפי, עבור לאבדן נכסים אסטרטגיים והכנות מצרים למלחמה, וכלה בדה־לגיטימציה מדינית והתפוררות תכלית הקיום הלאומי. מסד הנתונים המקיף שנוצר באופן זה יצר מסה קריטית של עובדות שאינו מאפשר עוד התייחסות רציונלית למציאות ותובע כלים חלופיים להסברת ייחודה של התופעה הישראלית. לא מדובר עוד בשגיאות או במחדלים מדיניים, כי אם בתהליך (האמנם בלתי מודע?) של הרס עצמי, כלומר, פתולוגיה הניתנת להבנה, אם בכלל, בכלים קליניים בלבד. הנה כי כן, ימצא הקורא בגיליונות הבאים של **נתיב** דברים נרחבים בנושא.